

CHRISTER FUGLESANG

VATTENVÄRLDEN

*Markus och Marianas äventyr
med farbror Albert*

Illustrationer av Johan Egerkrans

FRI TANKE

Till Lisa på Lisö

Fri Tanke förlag
www.fritanke.se
info@fritanke.se

© Text: Christer Fuglesang 2012
© Illustrationer: Johan Egerkrans 2012
Faktagranskning av *Fakta och fantasi*: Helena Lager
Grafisk form och projektledning:
Maria Svedberg/Happy Book
Printed in Belgium 2012

ISBN 978-91-86061-45-6

1. Fiskefrågor

– Vet du vad vår fröken sa idag?

– Att ni slipper läxa till i morgon! Nä, hur ska jag kunna veta det?

Mariana låtsas inte om Markus ilska utan fortsätter:

– Hon sa att vi alla var fiskar en gång.

– Vad löjligt! Inte har jag varit fisk. Men du har kanske det. Du var mer under vattnet än över när vi skulle lära oss simma. Minns du när simläraren fick dra upp dig då du höll på att sjunka!

– Det var inte alls roligt! Jag höll på att drunkna. Och fröken menade inte att du och jag varit fiskar när vi var små. Hon sa att vi *härstammade* från fiskar. Vad hon nu menade med det.

– Jag har hört något att vi kommer från apor, svarar Markus. Men fiskar!? Det låter konstigt.

Markus och Mariana är på väg hem från skolan en solig eftermiddag. Om två dagar är det påsklov. Det ska

bli skönt att slippa läxor och tidiga morgnar en hel vecka.

– Pelle och Klas ska åka till Stockholm ett par dar på lovet, säger Markus. Dom sa att jag kunde följa med. Jag ska fråga mamma och pappa.

– Sara ska åka med sin brorsa och pappa och fiska, säger Mariana. Det skulle jag också vilja. Jag tror nog jag kan få det. Tälta ska dom göra också.

– Så du kan dra upp din kusin ur vattnet, skrattar Markus. Eftersom vi verkar ha släktingar som är fiskar. Mariana blir arg.

– Du tror inte på vad jag säger, eller på vad fröken säger!

– Men det låter ju så dumt.

Syskonen fortsätter gå under tystnad. De bor i en mindre stad mitt i Sverige och några av vårens första blommor har redan börjat slå ut. Det är inte många bilar på gatan, men fröken Arvidsson från skolan cyklar förbi och vinkar glatt. Från träden hörs några fåglar kvittra och en ekorre skuttar upp på en gren skrämmd av cykelns skramlande.

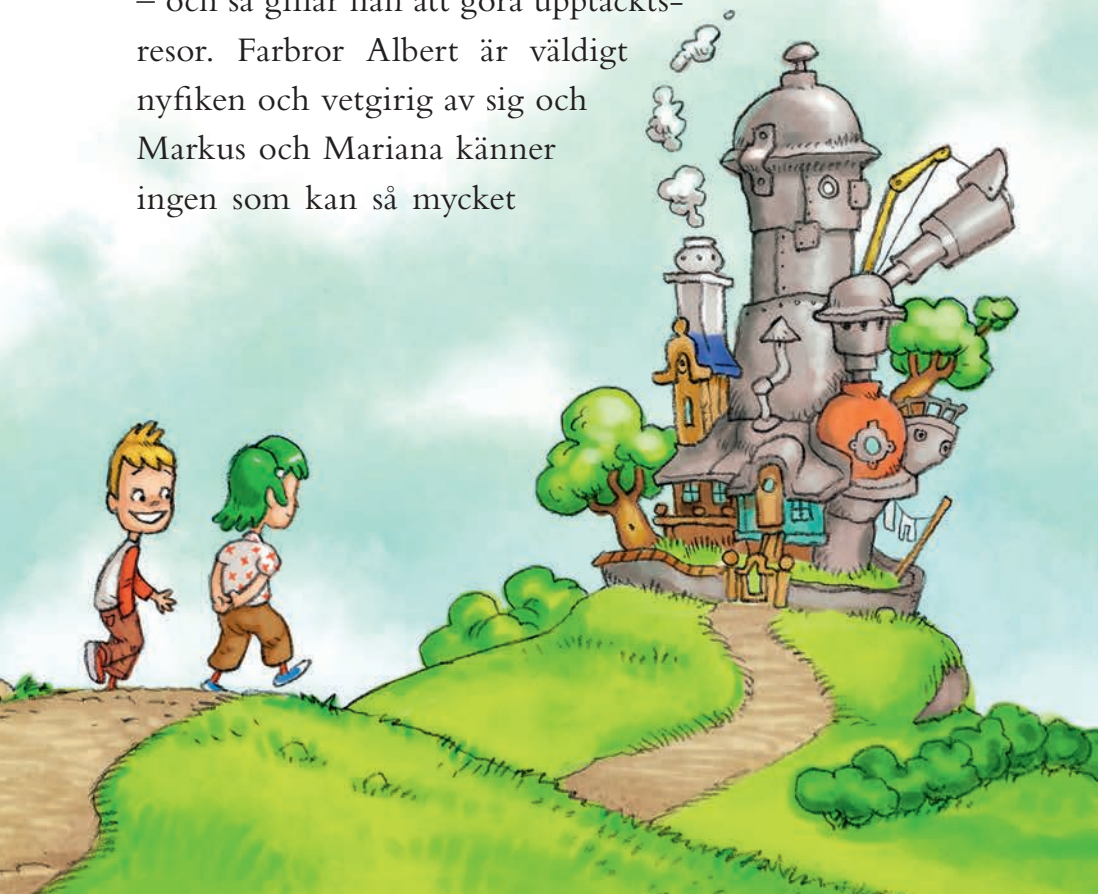

En bit bort, i riktning mot skogen i stadens utkant, skymtar ett torn. Det sitter högst upp på ett lustigt hus.

– Titta, farbror Alberts hus, säger Mariana och pekar mot tornet. Kom, vi går förbi honom och frågar om fiskarna. Jag kan slå vad om att han kan tala om för dig att fröken har rätt. Tio kronor?

Markus vågar inte gå med på systemens vad, men att hälsa på farbror Albert är alltid spännande.

Farbror Albert är släkt med barnens mamma. Han bor i ett stort kråkslott där han uppfinnar alla möjliga saker – oftast mer knasiga än användbara – och så gillar han att göra upptäcktsresor. Farbror Albert är väldigt nyfiken och vetgirig av sig och Markus och Mariana känner ingen som kan så mycket

som han. Han föreslår ofta de mest vilda saker att göra. Som att åka ut i rymden och igenom svarta hål, till exempel.

Men mamma och pappa tycker att Albert är mer knäpp än klok och är inte helt förtjusta när barnen besöker honom, så därför talar inte Markus och Mariana alltid om när de varit där.

– Tror du farbror Albert uppfunnit något nytt? frågar Mariana när de kommer fram till huset.

– Det har han säkert. Bara det inte är någon ny maträtt, svarar Markus och ringer på dörrklockan.

”Ding-dong” hörs det dovt inifrån kråkslottet och i samma sekund försvinner marken under Markus och Marianas fötter.

2. *Fordon*

Markus och Mariana faller skrikande ner i hålet som öppnats under dem. De känner att de är i en vild rutschkana som går mest ner, men ibland lite upp – och fort går det. Vid rutschkanans slut står en soffa där barnen dråsar ner.

– Vad har ..., börjar Mariana, men kommer inte längre förrän soffan de sitter i åker upp som en hiss, genom en lucka i taket. Den far genom olika rum med konstiga apparater, lustiga fotografier, puttrande flaskor – det är som att åka någon ovanlig attraktion på Gröna Lund eller Liseberg med häftiga svängar till höger och vänster – men plötsligt stannar soffan tvärt framför ett skrivbord. Och vem sitter bakom det, om inte farbror Albert med sitt yviga vita hår, sin rufsiga mustasch och sina pigga ögon bakom de runda glasögonen längst ut på potatisnäsan.

– Men, goddagens! Markus och Mariana, mina allra

käraste vänner. Vad roligt att just ni blev de första att prova min nya uppfinning! Vad tyckte ni?

– Att du skrämmer vettet ur besökare!

– Inte roligt alls! Vad är egentligen meningen med det här?!

Barnen har svårt att hålla tillbaka sin ilska.

– Så-så-så, inte trodde jag ni skulle bli rädda! Läste ni inte lappen? Där står det ju att för snabbt inträde ring på dörrklockan, annars knacka. Jag blev trött på att gå hela vägen genom stora huset för att öppna dörren när någon stör och ringer på. Så nu kommer dom automatiskt till mig i stället.

– Jag såg minsann ingen lapp, muttrar Markus.

– Inte jag heller. Och du har väl ändå inte så många besökare?

– Jodå, strax efter jul var det en trevlig ung man som ville sälja en dammsugare till mig, men när jag visade honom min automatiska smutssniffartorkarochpolerare, så försvann han innan jag ens visat hälften av vad den klarar av. Och för två veckor sedan var det ett par äldre snälla tanter i gamla kläder som ville prata om deras ”herre” och ”rädda min själ”. Dom var lite förvirrade och trodde jorden bara var några tusen år gammal och hade inte alls förstått att människor utvecklats från andra djur. Men när jag bjöd på min must fick dom plöts-

ligt bråttom iväg och viskade något om häxbrygd.

– Ja, det är lätt att förstå, viskar Mariana till Markus.

Farbror Albert är duktig på mycket, men hans matlagning är mer fantasifull än god.

– Så då kom jag på den här geniala idén, fortsätter farbror Albert, att snabbt transportera besökare hit till mitt arbetsrum och visa dom huset på en gång. Men ni har ju sett det förut, så det var väl inget nytt för er. Vill ni kanske ha lite must, förresten?

– Tack, tack, men nej, vi hinner nog inte det, säger Markus.

– Vi kom bara förbi för att fråga om en sak som min fröken sa idag, fortsätter Mariana.

Farbror Albert verkar lite besviken att ingen vill ha must, men tar fram något ur ett skåp.

– Då måste ni prova mina nya grönalgskolor i stället! Vad jag fick leta länge i havet innan jag hittade riktigt bra alger^{★1} till kolor. Varsågod, ta för er!

Farbror Albert håller fram en skål med illgröna geléklumpar, ungefär lika stora som tärningar. Barnen tittar skeptiskt på varandra men tar ett par kolor var. Tveksamt stoppar de var sin i munnen. Segare än tuggummi och först inte mycket smak alls, men snart växer de i munnen och börjar smaka fisk.

– Vad var det ni ville fråga? fortsätter farbror Albert

och sätter tillbaka skålen i skåpet.

– Mm-mum, jo det ... glurp ..., min fröken sa att vi
– Mariana sväljer och grinar illa av smaken – kommer
från fiskar. Men Markus tror inte på det.

Mariana tittar argt på Markus, men han är helt upptagen med att försöka svälja kolan som växer i munnen.

– Visst kan man säga det, svarar farbror Albert glatt. Vi människor är kanske inte direkta avkommor till någon nu levande fiskart, men en stor del av livet på jorden utvecklades i havet för länge, länge sedan. Så småningom började några av fiskarna kravla sig upp på land och alla djurarter vi ser idag på land kommer därifrån: från grodor och möss till elefanter och apor. Och vi människor förstås. Den som kom på det här var Charles Darwin,^{★2} för 150 år sedan. Men vad tyckte ni om min grönalgskola?

– Hmm, tja, kanske inte det bästa du gjort, svarar Markus försiktigt.

– Nej, ärligt talat måste jag spotta ut den, säger Mariana olyckligt.

– Jaså, jaha, nå spotta ut dom i glaset här då. Jag har faktiskt inte provat kolorna själv, men trodde att ni skulle tycka om dom. Undrar om lite bruntångsextrakt kan göra dom bättre ... hmm ...

– Men farbror Albert, säger Markus lättad när han

blivit av med kolan, är det inte så att vi kommer från *aporna*!? Det har jag hört i alla fall. Fast jag vet inte vilken apa. Schimpans? Eller orangutang?

– Schimpanserna är våra närmaste släktingar i djurriket, men det är inte från dom vi härstammar. Nej, det fanns ett slags apdjur för flera miljoner år sedan, och från det utvecklades både schimpanser och människor. Men detta gemensamma förfadersapdjur har dött ut och finns inte kvar. Evolutionsläran^{★3} kallar man allt det här, förresten.

– Stackars dom *aporna* då, säger Mariana. Fast hur kan man veta allt det här? Om dom nu är utdöda?

– Ja, och hur vet man att vi verkligen kommer från fiskarna, fortsätter Markus. Då måste ju några fiskar ha gett sig upp ur havet, och jag har då aldrig sett en fisk gå på land! Kanske Marianas fröken har fel trots allt?

– Ha-ha, skrattar farbror Albert, nej hon har nog rätt och vi vet det efter långt detektivarbete där forskare letat runt hela jordklotet efter rester från urgamla djur. Sedan har man pusslat och tänkt och så har man förstått hur det måste ha gått till. Men alla pusselbitar finns inte ännu och det letas fortfarande.

– Så *har* man sett någon fisk som går på land? Med ben? Markus vill inte riktigt ge sig.

– Nej, men det finns spår av kvastfeningar^{★4} som tros

vara de första fiskarna som gav sig upp på land, för flera hundra miljoner år sedan. Och vem vet vad som kan gömma sig i havens djup. De är ganska lite utforskade faktiskt. Hmm... Farbror Albert ser plötsligt mycket funder-sam ut och rynkar pannan. Hum-hum, vad säger ni, ska vi ta en tur ner till havets botten och se om vi kan hitta några nya djur? Ännu oupptäckta och kanske viktiga pusselbitar till hur det gick till när fiskar blev landdjur. Eller någon ledtråd till det allra första livet på jorden, hur det började. Det var ett tag sedan vi var på upptäcktsfärd sist!

– Jaaa! Jättegärna!! Vad roligt!

Barnen hoppar av glädje. Att resa med farbror Albert är det bästa de vet. De senaste gångerna begav de sig ut i rymden, vilket var mycket spännande och inte så lite läskigt.

– Skönt, säger Markus, då slipper vi åka genom det Svarta hålet.

– Och komma tillbaka till jorden vid någon konstig tidpunkt.

Mariana tänker på första gången de var ute på rymdresa och återvände till jorden när dinosaurierna levde, och den andra gången när det var istid och hela Skandinavien var glaciärtäckt.

– Men farbror Albert, har du någon ubåt då?

– Jo Månliga förstås.

– Månlisa?! Hon är ju ett rymdskepp! Eller var, du kraschade ju när vi landade sist. Igen.

– Är hon lufttät så är hon väl vattentät, skrattar farbror Albert. Och jag har lagat Månlisa, *igen* (han sneglar lite surt på barnen när han säger det), och passade på att förbättra henne en del. Bland annat har jag ordnat så att hon kan åka under vatten också. Jag gjorde det för om jag åker till Europa igen, och lyckas borra hål i isen och det finns hav under, så vill jag åka ner i det.

Farbror Albert pratar om den förra resan de gjorde tillsammans, i julas, som först gick till planeten Jupiters måne Europa.

– Vårt påsklov börjar på lördag, säger Mariana försiktigt. Markus och jag har inga planer ännu men pratade på vägen hem från skolan om vad vi skulle vilja göra. Till exempel resa iväg någonstans.

– Åh, farbror Albert, är Månlisa helt färdig? Kan vi åka på lördag? Blir vi borta hela påsklovet? säger Markus.

– Nja, hon är inte helt färdig ännu och jag måste ju lasta med mat och andra grejor och er mamma blir inte glad på mig om ni inte är hemma till påskafton, men om vi reser på söndag och kommer hem till långfredag, så får vi fem dagar att undersöka havet. Vi hinner nog hitta många lärorika saker.